

Handläggare:
Ulla Fredriksson, 08- 508 36 216

Till
Äldrenämnden
18 september 2012

Bättre behörighetskontroll

Remissvar till kommunstyrelsen, Dnr: 001-1132/2012, avseende Remiss av betänkandet Bättre behörighetskontroll (SOU 2012:42)

Äldreförvaltningens förslag till beslut

1. Äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.
2. Omedelbar justering

Eva Frunk Lind
Direktör

AnnMarie Ståhl
Avdelningschef

Sammanfattning

Socialdepartementet har på remiss skickat ut Betänkande av utredningen Bättre behörighetskontroll (SOU 2012:42) till bl.a. Stockholms kommun, kommunstyrelsen för yttrande.

Äldreförvaltningen ser positivt till att information av legitimerade yrkesutövers behörighet blir mer tillgänglig. Äldreförvaltningen arbetar utifrån målsättningen att skapa en god och säker vård- och omsorg för de äldre i Stockholms stad. Att på ett enkelt sätt säkerställa att den legitimerade har den kompetens och behörighet som avses är grundläggande för patientsäkerheten och skapar tillit och trygghet hos patienten. Det är också betryggande för den enskilde yrkesutövaren att alla uppgifter inte offentliggörs utan varierar utifrån varje intressentgrupps behov.

Bakgrund

Stockholms stad, kommunstyrelsen har mottagit från Socialdepartementet en remiss för yttrande av Betänkandet Bättre behörighetskontroll (SOU 2012:42). Äldrenämnden har fått ärendet av kommunstyrelsen i Stockholms stad med inlämningsdatum senast 20 september 2012.

Förslaget innebär att allmänheten, vårdgivare, apoteket och trafikverket enkelt, genom internet eller direktåtkomst, ska kunna kontrollera enskilda yrkesutövares behörighet såsom legitimation eller specialistkompetensbevis i syfte att trygga patientens säkerhet. För att realisera förslaget krävs att ändringar genomförs i vissa lagar och förordningar.

Förändringarna föreslås träda i kraft 1 januari 2013.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom äldreförvaltningen. Kommunstyrelsens pensionärsråd och äldrenämndens råd för funktionshinder har tagit del av ärendet den 11 september 2012. De fackliga organisationerna har tagit del av ärendet i förvaltningsgruppen den 12 september 2012.

Ärendet

Regeringen tillsatte i december 2011 en utredning med uppdrag att utreda och lämna förslag till en mer sammanhållen och ändamålsenlig informationshantering inom och mellan hälso- och sjukvården och socialtjänsten. Som deluppdrag ingick att ta fram förslag på hur tillgängligheten kan öka till vissa personuppgifter i Socialstyrelsens register över hälso- och sjukvårdspersonal (HSOP-register) via internet eller genom elektronisk direktåtkomst.

Nuvarande läge

Socialstyrelsen får dagligen åtskilliga förfrågningar om begäran av uppgifter från HSOP-registret. Huvudsakliga syftet är att kontrollera enskilda yrkesutövares behörighet dvs. befintlig legitimation eller specialkompetensbevis, när den utfärdades, om den är begränsad samt att få uppgift om förskrivarkod.

Största beställargrupper av förfrågningar är apotek, arbetsgivare, transportstyrelsen, patienter och journalister men också utländska vårdgivare, framför allt från Norden, gör förfrågningar. Även företaget Inera AB gör kontinuerliga förfrågningar på uppdrag av landets vårdgivare för att uppdatera den landsomfattande hälso- och sjukvårdens adressregister dvs. HSA-katalogen. Informationen i katalogen ligger till grund för utlämnande av tjänstelegitimation – SITHS (säker IT i

hälso- och sjukvården) samt vilken behörighet och åtkomst till patientuppgifter den enskilde yrkesutövaren ska erhålla. Sithskortet utgör förutsättningen till säker inloggning i olika IT-system såsom dokumentationssystem.

Nuvarande lagar och förordningar tillåter inte att uppgifter publiceras via internet eller direktåtkomst. Socialstyrelsen kan i dag endast lämna ut efterfrågade uppgifter manuellt eller på medium för automatiserad behandling dvs. CD skiva eller filöverföring. Det medför fördröjningar av aktuella uppgifter till intressenter som i vissa fall kan hindra yrkesutövande eller medföra risker för patienter.

Beredningens förslag

Behörighetsreglerna ska bidra till god kvalitet av hälso- och sjukvården, hög patientsäkerhet och att patientens behov av trygghet i vård och behandling tillgodoses. Det är ett vårdgivaransvar att säkerställa att anställda är behöriga att utöva sina arbetsuppgifter. Vårdgivaren har därför behov att snabbt och enkelt kunna kontrollera yrkesutövares kompetens och behörighet, både vid rekrytering och under löpande anställning, och därmed trygga vården av den enskilde patienten.

Beredningen föreslår att Socialstyrelsen får möjligheter att göra information om de legitimerade i HSOP-registret mer tillgängligt än vad som är möjligt i dag. För att möjliggöra genomförandet föreslås förändringar i bl.a. sekretessen i offentlighets- och sekretessförordningen (2009:641) 6 § samt offentlighets- och sekretesslagen (2009:400) 22 kap.1§ och 21 kap. 3§. Även förändringar föreslås i Patientdatalagen (2008:355) och Socialstyrelsens föreskrift (SOSFS 2008:14) om informationshantering och journalföring i hälso- och sjukvården så att uppgifterna i registret får användas även vid andra tillfällen än i samband med rekrytering och att direktåtkomst tillåts för vårdgivare.

Samtliga uppgifter i HSOP-registret är sekretessbelagda även om utgångspunkten är att uppgifter i ett register är offentliga. Innan utlämnande av uppgifter måste särskilt beaktande göras av den enskilde yrkesutövarens behov av skydd för den personliga integriteten. Ett exempel är då det finns skydd/sekretessmarkering (indikerar risk för den enskilde om uppgifter offentliggörs) i folkbokföringen, varifrån personuppgifter till HSOP-registret inhämtas. Ett annat är när Socialstyrelsen inför uppgifter som kan vara till men för den enskilde eller dennes närstående om de offentliggörs t.ex. pågående polisutredning eller provotid. Utredningen har därför funnit det olämpligt att lägga ut all information som finns i registret publikt på internet. I beredningen framgår kravet på att det publika registret endast får innehålla uppgifter om de yrkesutövare som har en giltig legitimation och inte har någon behörighetsinskränkning eller pågående provotid. För att motivera internetpublicering av uppgifter krävs att behovet och nyttan av åtgärden bedöms större än intrånget i de registrerades personliga integritet.

Beredningens förslag är anpassade efter olika intressenters behov av information och även i övrigt utformade på ett sådant sätt att de registrerades personliga integ-

ritet inte kränks. Bland annat föreslås att registrerade med skyddad identitet, de som är föremål för beslut om prøvotid, begränsad eller indragen förskrivningsrätt eller återkallad legitimation inte ska återfinnas i det publika registret. Uppgifterna kommer dock att finnas kvar i HSOP-registret och kan precis som idag begäras ut hos Socialstyrelsen.

Socialstyrelsen föreslås fortsättningsvis vara ansvarig för registret och dess innehåll. Hos vårdgivare med direktåtkomst ska endast personal med ansvar för att hantera personaladministrativa frågor ha tillgång till registret. Betänkandet föreslår också att de uppgifter som görs tillgängliga med direktåtkomst för vårdgivare ska omfattas av sekretess genom förändring i offentlighets- och sekretesslagen (OSL).

Huvudsakliga syftet med förslaget är att trygga och säkerställa hälso- och sjukvården genom att ge möjlighet för alla intressenter att snabbt och lätt kontrollera om en yrkesutövare har den angivna kompetensen och att förkorta handläggningstiderna hos Socialstyrelsen.

Beredningens förslag till vilka uppgifter respektive intressentgrupp ska ha tillgång till genom internet eller elektroniskt direktåtkomst;

Allmänheten samt tillsynsmyndigheter och vårdgivare utanför Sverige
(Internet)

Den enskildes namn, födelseår, yrke, specialitet samt datum för utfärdande av legitimation respektive bevis om specialistkompetens.

Vårdgivare (Direktåtkomst)

Vid rekrytering, under pågående anställning och vid intygsutfärdande;

Den enskildes namn, personnummer, kön, samordningsnummer eller liknande id-beteckning, folkbokföringsort, förskrivarkod, yrke, specialitet samt datum för utfärdande av legitimation/bevis, uppgift om behörigheten är begränsad, indragen eller återkallad samt uppgift om beslut om prøvotid.

Apotekens service AB (Direktåtkomst)

För kontroll av behörighet hos den som utfärdat ett läkemedelsrecept:

Namn, personnummer, yrke, förskrivarkod, datum för utfärdande av legitimation respektive bevis om specialistkompetens, beslut om begränsning eller indragning av förskrivningsrätt samt beslut om återkallelse av legitimation.

Transportstyrelsen (Direktåtkomst)

För kontroll av behörighet hos den som utfärdat ett synintyg:

Namn, personnummer, folkbokföringsort, yrke, specialitet samt uppgift om legitimationen är återkallad.

Förvaltningens synpunkter

Äldreförvaltningen har tagit del av utredningen och ser positivt till att information om de legitimerade i HSOP-registret blir mer tillgänglig. Det medför att förändringar i behörighet snabbt kan realiseras hos vårdgivarna. Även den enskilde medborgaren kan lättare skydda sig mot obehöriga yrkesutövare genom möjligheten att enkelt kontrollera kompetensen hos dem som han/hon möter i vården.

I realiteten innebär förslaget att Socialstyrelsen bygger upp fyra ”underregister” i själva HSOP-registret. Dessa register innehåller olika uppgifter utifrån respektive intressentgrupps behov av information. För att kunna genomföra förslaget omsorgsfullt krävs, förutom de förändringar i lagar och förordningar som beredningen föreslår, att Socialstyrelsen upprättar sådana interna rutiner så att fel uppgifter inte blir tillgängliga för fel intressegrupp. Något som kan ge allvarliga följder för den legitimerade eller dennes närstående. Särskilt viktigt är det när en legitimerad person är utsatt för hot, våld, förföljelse eller har skyddad identitet. Uppgifter om t.ex. folkbokföringsort kan, speciellt på en mindre ort, utgöra en fara för den enskilde då den kan ge en vägledning av var han/hon uppehåller sig.

Äldreförvaltningen anser att betänkandet är väl genomtänkt då stor vikt lagts vid den enskilde personens integritet kontra nyttan av att tillgängliggöra uppgifter via publika register. Trots det vill äldreförvaltningen poängtera betydelsen av att rätt information finns tillgänglig för rätt aktör så att den legitimerade yrkesutövaren på intet sätt ska drabbas av olägenheter.

Äldreförvaltningen föreslår att äldrenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Bilagor

Sammanfattning av Socialdepartementets SOU 2012:42 ”Bättre behörighetskontroll”